

BUTLLETÍ DE L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA DE GRANOLLERS

SUMARI

Una activitat més (Editorial). — La transhumància del bestiar, per SALVADOR LLOBET. — Per la incorporació dels nostres infants a les tasques excursionistes, per JOSEP FONT I DE FALGAS. — Itineraris recollits per l'Agrupació. IV. — Bibliografia: Llibre d'Ordinacions del Concell de la Vila de Granollers, per L. L.—Marcel Chevalier. «Geologia de Catalunya. Volum II. L'era secundària», per J. M. P.— Secció d'Atletisme, per I. LL.—Notes—Observacions meteorològiques locals.—Programa Març i Abril

MARÇ - ABRIL
MCMXXXIII

*Encar que
la moxilla
estiga plena..*

sempre hi haurà lloc per uns cubets de caldo Maggi amb les seves llaunetes tan pràctiques que tancan hermeticament. Amb aquets cubets podeu preparar, tenin tan sols aigua bullenta, en un instan un brou exquisit, reconfortan, estimulan, que vos treurà la set i vos procurarà una sensació de ben-estar.

Caldo Maggi

El llapis **TERMOSAN**

Indispensable per tots els esports. Res tan eficaç per combatre el dolor i congestions, ni tan senzill d'aplicar, perquè sempre està a punt. Basta fregar lleugerament la part dolorida, cobrint-la amb un mocador o bé amb una bena i va desapareixent el dolor produït per possibles accidents. El llapis **TERMOSAN** no ocupa lloc. No embruta. No irrita gens. No fa mala olor. S'aplica tal com es presenta.

Demani fullet al Dipòsit general: **RAMON SALA**

BARCELONA

Carrer de Paris, 174

SASTRERIA

JOSEP CASTANY

Carrer d'Anselm Clave, 10
GRANOLLERS

Llavors Seleccionades
per a Horticultura i Floricultura

Josep M.ª Pons

PARETS DEL VALLÈS

Telèfon 10

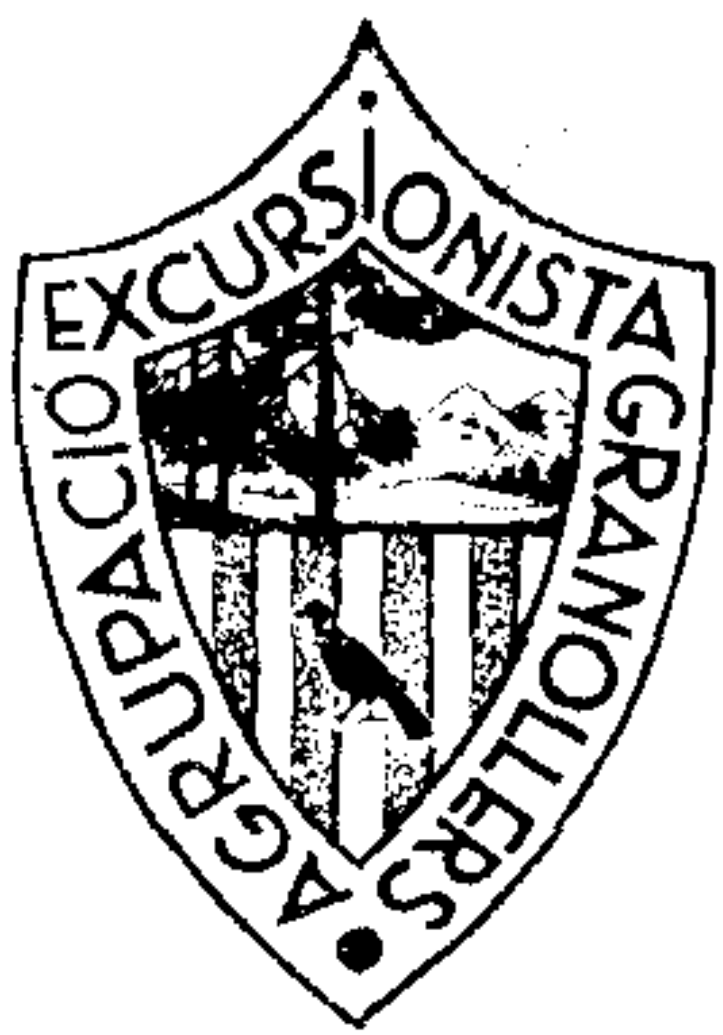
Diumenges, a Sabadell

Dimarts, a Mollet

Dijous, a Granollers

davant la Caixa d'Estalvis

A PARETS LLISSÀ (Carretera de Ribes,
Km. 23'800), tots els dies de l'any

BUTLLETÍ

MARÇ-ABRIL : MCMXXXIII

Josep Umbert, 30-32

Una activitat més

Els nostres lectors es fixaran, en fullejar aquest BUTLLETÍ, que la secció de notes meteorològiques locals s'ha ampliat, tal com prometèrem en iniciar-la, amb l'anotació de les dades termomètriques registrades a la nostra ciutat. Aparentment, aquest guany obtingut no posseeix una transcendència exagerada; però el fet d'ésser el principi d'uns estudis que hom intenta empendre, obliguen forçosament a dedicar-li un lleuger comentari.

Indubtablement, som els excursionistes els que millor podem conèixer la Naturalesa. L'íntim contacte que amb ella sostenim ens facilita, a l'ensem que la contemplació de les seves belleses, l'observació dels fenòmens admirables que en ella es realitzen: tant és així, que el geòleg, el botànic, el zoòleg, tots aquells que tenen per fi de llurs activitats les ciències naturals, es veuen precisats a fer-nos companyia en les nostres sortides, per a llurs treballs d'investigació i de recerca. Els estudis meteorològics no escapen pas a aquesta regla general; el lligam que ens uneix a les condicions atmosfèriques; la dependència a que ens sotmeten les mutacions del temps, ens indiquen que les activitats que despleguem són fetes a posta per a fer-nos col·laboradors de la ciència meteorològica i precisament el fet d'ésser nosaltres els que més directament participem dels beneficis duts per aquests coneixements, ens obliga a no oblidar-los en les nostres tasques.

Així ho ha comprès la Secció d'Estudi de l'Agrupació, i, a l'efecte, els seus components tenen el propòsit de prosseguir l'obra suara empresa, i, a manca d'una estació meteorològica oficial, anar adquirint poc a poc l'utilitatge i iustruments científics necessaris per a prendre unes dades que, escapant-se fins avui de les nostres mans, són un document valuós que deixaria perdre la nostra negligència. No volem que així pugui dir-se; i creiem d'aquesta manera rendir un bon servei a la ciutat, fent-ne beneficiaris a tots els seus habitants, dels quals demanem l'ajut en aquesta i les altres tasques que portem ja empreses.

La transhumància de bestiar

Per Salvador Elobet

Sense ésser molt important a Catalunya la ramaderia, comparada amb la d'altres indrets, no deixa de constituir una de les principals fonts de riquesa, sobretot a les terres muntanyenques. Per al propi consum de carn no seria pas suficient, de totes maneres, el bestiar que es cria en el seu territori i per això cal refiar-se de l'importació, per tal de nodrir el mercat del principat. I és que, particularment en els darrers anys, el bestiar remugador, d'engreix, va minvant intensament en les terres de la plana, que, més atentes al cultiu de l'agricultura, han arrencat els boscos que les poblaven, en els quals l'herba hi podia créixer per a servir de pasturatge; a més, en altres llocs, com al Vallès Oriental, ha predominat l'explotació de les vaques de llet, que redueix enormement l'engreix d'animals per a l'escorxador. Abans, al mateix Vallès hi havia molts ramats d'ovelles i cabres que ara han estat suplantats en vista a la producció làctica.

Tot això fa que la ramaderia per a l'explotació de la carn s'hagi localitzat a les zones de muntanya. A més, el bestiar de peu rodó, que era una part gens negligible de la ramaderia muntanyenca, ha quedat molt restringida amb l'increment de la tracció de motor, que ha reduït en general la cria i cria de mules i cavalls. A la Cerdanya i a La Garrotxa, per exemple, ha sofert aquesta especialitat una minva extraordinària, que no porta pas camí de deturar-se per retornar al seu apogeu. Així, doncs, és natural que hagi restat a muntanya la part més important dels ramats, car tenen més boscos i erms per a portar-hi les bèsties al pasturatge. Al mateix temps, no havent-hi gaires medis de vida, puix que el clima ni els terrenys no són molt a propòsit per al conreu intensiu d'espècies agrícoles que permeti una bona remuneració dels seus productes, cal cercar en la cria del bestiar la branca principal de la seva economia. Segons la capacitat que el terreny tingui per al conreu de l'agricultura, varia precisament la força intensa de l'explotació ramadera.

A les muntanyes mitjanes de l'interior de Catalunya, on és més probable trobar-hi camps de relativa qualitat per al desenrotllament agrícola i on el clima no és extremat i la composició litològica del sol permet a voltes establir-hi bons terrenys de conreu, deixen endarrera l'explotació comercial del bestiar. Es el que hom pot contemplar, per exemple, a les muntanyes de la Serra de Llevant, en la partió de la Maresma, on un clima temperat i un terreny granític, fàcilment disgregable, ha permès bons camps de conreu que abasten l'atenció principal de les cases de pagès.

En canvi, en les muntanyes calisses, més endintre de Catalunya, hom troba els camps cultivables cap a la part més baixa i resta la part alta per a la vegetació bosquetana. Ací és una explotació mixta de l'agricultura i el bestiar, el qual hom pot veure abundantment en la serralada calcària que, des de Les Guilleries, cap a Gallifa i Igualada, penetra al cor de Catalunya.

Però a l'alta muntanya, on els camps per a la sembra han d'ésser forçosament escassos, ja que el terreny és rocós i no es troben gaires indrets on les deixalles de les aigües hi aportin prou gruix de terra que permeti el necessari arrelament de les plantes de cultiu, ni el clima és prou benigne perquè aquelles puguin desenrotllar-se amplament, és primordial la ramaderia, car l'herba amb que sovint el bestiar ha de nodrir-se no té necessitat d'un gruix de terra important i pot resistir així mateix baixes temperatures. D'aquí ve que en moltes bandes del Pireneu l'herba hi és abundosa en alguns pendents suaus, després de passar l'hivernada sota la neu fertilitzant. Quan arriba el bon temps, a la primavera, i les neus van desapareixent, l'herba creix en aquells indrets que una capa de terra ha pogut aturar-s'hi procedent de la descomposició de la roca i de l'acumulació residual de les substàncies vegetals.

El clima, prou esquerp en l'hivernada i no massa benigne encara en les estacions mitjanceres, impedeix que el bestiar pugui fer-hi estada; només a l'estiu els ramats poden viure a l'alta muntanya, car fins aleshores l'herba no ha tingut prou vitalitat per créixer suficientment per a ésser pasturada. Amb el bon temps, l'herbei atapeït dels cimals, de tipus alpestre, es desenrotlla amplament i és de gran força nutritiva per als animals. Llavors el bestiar fa nit a muntanya i es passa la temporada estival sense baixar al poblat; per Sant Miquel els ramats retornen al poble i hi resten per a fer-hi nit, mentre de dia pasturen pels seus voltants, fins que en apropar-se el fred, ja dintre la tardor, les maltempsades els priven de les pastures d'aquells llocs.

En aquests pobles pirenenics guarden sovint el bestiar boví a l'estable durant l'època hivernal, consumint l'herba seca que a l'estiu ha estat acumulada. A l'hora de tancar-lo a casa procuren vendre els caps ja majors que, no destinats a la reproducció, són aptes per la matança. Així, eviten la despesa d'una part de menjar sec, que és més costós que no pas el pasturatge directe; al mateix temps, a la tardor, quan tornen les bèsties dels cimals, conserven més bones carns, el qual és lògic d'aprofitar-ho per la venda, tenint en compte que la majoria d'elles són dedicades al sacrifici.

El bestiar boví és, doncs, de transhumància efímera; i encara només en els pobles pirenenics on tenen les pastures d'estiu, lluny de l'habitatge, i per tant resten fora de l'estada habitual durant una temporada. En canvi, en les muntanyes de l'interior pasturen molt més temps, a excepció dels dies cruus

de l'hivern, que no es mouen gairebé del voltant de les masies. Al Montseny i Baix-Montseny, per cert ben aprop de nosaltres, es veu quasi sempre a la pastura el bestiar d'aquells varals. Al Montseny pròpiament dit, ja tenen herba cap a la part mitja i baixa de la muntanya que els estalvia de pujar als cims, amb neus sovint ben abundants. I en la serralada pre-montsenyenca, tret d'algun dia de fred excessivament intens o que la neu cobreixi la terra—llavors que resten a l'estable o al corral,—hom acostuma treure els animals a gambar-se per les cimes o els recers assolellats, segons la virior de la temperatura; a les nits, però, fan cap a la masia o es queden en alguna casa deshabitada per resguardar-se de les fredors hivernals.

El bestiar a la tardor aprofita les pastures de mitja muntanya prop del poble
 Fot. Gabriel Roig Cl. C. E. de Catalunya

Ben al revés, el bestiar de llana, de més transcendència potser en l'economia ramadera general per la seva extensa difusió, té un important moviment emigratori de les terres pirenenques. Quan comença a venir el fred, els ramats baixen a la plana; alguns es dirigeixen al Rosselló i altres a l'Empordà, o a l'Urgell, al Pla de Bages, al Vallès o a la Maresma i fins alguns al Penedès. Antigament es dirigien molt a les planes urgellenques; però amb l'aprofitament de les seves terres, amb motiu dels regatges del canal, no hi troben molts pasturatges. Actualment tenen molta preferència vers la terra empordanesa.

Per l'octubre i pel maig, a Ripoll, que és un bon centre de comunicacions, hom veu passar molts ramats que se'n van a la tardor per a tornar a pujar més enllà, ben entrada la primavera. Molts d'aquests ramats passen per la Plana de Vic, però pocs volen restar en la Plana pròpiament dita, que és una comarca bastant freda, bon xic humida i no massa rica d'herbatges. Alguns es queden vers els seus límits, per les zones inferiors del Montseny, i altres resten en les muntanyes calisses de Castellcir o bé prefeixen les pastures abundants de les terres baix montsenyenes, en la divisió del Vallès i la Plana. Altres s'en van cap a l'extrem del Vallès Oriental o a la Serra de Llevant, i altres també hivernegen per les muntanyes de Ponent, cap a Sant Llorenç del Munt i demés prolongacions.

Per traslladar-se d'un lloc a l'altre, utilitzen quasi sempre camins ramaders pels quals ningú no pot privar-los de transitar, com succeeix a vegades en aquells que no són de dret comunal. Molts d'aquests camins, d'importància secundària per son trajecte curt, han perdut quasi les prerrogatives que tenien, oblidats enmig de tants altres com actualment n'existeixen. Al Vallès mateix tenim alguns camins amb dret a passar-hi ramats, que pocs saben que hi siguin, justament per la seva relativa insignificància.

Però, a més hi ha altres camins ramaders que tenen el caràcter de via directa per al bestiar transhumant. Hom n'assenyala un que, venint de Berga, Gironella, Prats de Lluçanès i Olost, baixa cap a la Plana de Vic i altre que, passant per Muntanyola, Ferrerons, Castellterol i Caldes de Montbui, va cap a les muntanyes de Sant Llorenç (1). En algunes comarques els anomenen «carrerades»; de totes maneres, molts han perdut el seu caràcter enmig del trànsit general.

Però, amb tot, dintre el nostre Vallès no són pas molt utilitzats camins especials per la circulació de ramats. Per la seva condició característica de les valls allargassades amb les rieres que les solquen longitudinalment, els mateixos cursos d'aigua són excel·lents caminals, prou amples i amb vegetació, quasi sempre, per al manteniment del bestiar durant el trajecte. Unicament, quan la ruta a seguir és transversal, aquestes rieres són inútils i s'utilitzen els vells camins rals, perfectament adaptables a aquestes necessitats. Sobre tot en els darrers anys, amb la intensificació de la tracció mecànica, i per tal d'evitar perills d'atropells de bestiar, han estat revaloritzats els antics castells medievals. El que per Llinàs, Cardedeu i Granollers va a Sabadell, per exemple, és molt utilitzat per al trànsit del bestiar, com ho és igualment l'antic camí de Caldes i a trossos el camí ral que de Barcelona per Granollers, el Figaró i Balenyà, menava a les terres altes.

(1) «La Plana de Vic», Gonçal de Reparaz (fill), pàg. 203. Edit. Barcino. Barcelona, 1928

A més, havent estat dictada la prohibició de circular els ramats per les carreteres modernes, els camins vells es veuen així salvats de la seva desaparició, que si bé en alguns llocs és inevitable, car la carretera fou construïda a trossos damunt del camí primitiu, en altres va desapareixent per l'ambició dels pagesos, que eixamplen el seu camp de mica en mica, a costa de la ruta abandonada.

D'alguns anys a aquesta part hom no veu passar tants ramats vora avall de les rieres vallesanes. Això pot ésser degut a un canvi de direcció del bestiar transhumant, que, sobre tot amb la desaparició dels boscos del Vallès, cada dia més accentuada, no troben abundància de pastures com anys enrra podien haver-hi; però és més probable encara una decadència de la ramaderia ovina; sembla ésser cert que en algunes comarques decau el bestiar de llana, en avantatge del boví. L'escassetesa de pastors no deixa de tenir part en aquesta disminució; el progrés industrial de Catalunya afavoreix la emigració de la gent jove muntanyenca, que, més considerada a la plana i en millors condicions de vida que a la comarca pròpia, fuig en cerca d'un major benestar que allí difícilment trobaria. Aleshores es fa sentir la manca de pastors, el qual, junt a la necessitat de l'emigració tardoral del bestiar ovi, que no deixa de tenir els seus inconvenients, ha fet que en moltes contrades pirenenques preferissin els bòvids del país, a un ramat d'ovelles abundant.

Es de creure, però, que, malgrat algunes contrarietats, l'explotació del bestiar de llana s'aguantarà amb fermesa i àdhuc és susceptible d'algun augment d'importància. Els preus del mercat és possible que es mantinguin remuneradors, car el consum de carn és cada dia major i amb la necessària importació de moltons a Catalunya, provinents d'altres regions, pot fer desvetllar l'interès dels pagesos de mitja i alta muntanya, que si veuen una reacció favorable en els preus que els compensi dels inconvenients que pugui comportar, no hi ha dubte hi tindran altra vegada l'atenció mateixa que altre temps hi concedien.

Per la incorporació dels nostres infants a les tasques excursionistes

Per Josep Font i de Falgàs

A l'Agrupació Excursionista de Granollers, malgrat l'obra vasta desenrotllada en el sí de l'Entitat i fora d'ella, li manca, encara, un buit a omplir. Ens referim a la incorporació dels infants granollerins a les tasques excursionistes.

Seguint l'exemple d'altres entitats germanes, anem a la creació d'una secció d'infants a l'objecte d'inclinar la nostra mainada a la pràctica d'aquest saludable i educatiu esport.

Conegudes les finalitats que persegueix l'Agrupació en profit del millorament cultural i físic dels seus associats, no hem de negligir d'acceptar, al costat nostre, els petits infants granollerins, per a fer-los conèixer tots els beneficis que proporciona l'excursionisme.

El nostre excursionisme, que no és aquell dels trota-camins i menja-qui-lòmetres, ve a mesura per a captar la simpatia dels nostres infants, ara que, instaurada la novella Secció, els seus components podran gustar tota la dolcesa d'una excursió sense fatiga, i estant per la nostra part segurs que els proporcionarà satisfacció i ganes de fruit encisos esotèrics.

Per sort nostra, estem situats en una localitat on al seu voltant hi dominen bells i variats paisatges. Tenim petits tossals, per a fer-los gaudir la bellesa d'una ascensió al cim. Tenim rius joganers, on el mirall de les seves aigües reflecteixen la verdor exhuberant de les seves riberes. Tenim monuments gràvids i severos que ens parlen de races i gents d'altres èpoques. Tenim gorcs i avencs i coves prehistòriques per a visitar. Tenim pedres que són vius records del passat... I davant tanta abundor de bellesa, els nostres petits excursionistes hi gaudiran a pler i seran els nostres hereus que vindran a continuar i superar l'obra empresa per nosaltres.

La pràctica reiterada de l'excursionisme, els incitarà a l'observació d'algun dels múltiples aspectes que ofereix la Natura i farà que els nostres infants esdevinguin cultes i estudiosos. Les nostres col·leccions esdevindran nodrides amb el fruit de continuades recerques. I amb l'excursionisme, veritable escola de ciutadania, amb la cordial camaraderia dels companys i amb la constant educació que dona al caràcter, esdevindran homes útils, no sols per a servir-se individualment, sinó que també per a procurar el benestar dels seus consemblants,

Els nostres infants, recorrent les muntanyes, augmentaran el doll de les seves energies vitals i seran més resistents als embats de la vida. Coneixent la nostra terra, aprendran d'estimar-la, i en virtut de la franca companyonia, aprendran d'ajudar-se mútuament i ésser enginyosos i capaços per a resoldre les dificultats que s'els presentin. Essent el lema dels excursionistes *Un per tots: tots per un*, no cal dir amb quin sol·lícit interès els bons excursionistes fan honor a la seva divisa.

No parlem més per avui. Cal començar activament els treballs de la nova secció d'infants; que cada un de nosaltres cerqui adeptes i prompte veurem la flor sana de la joventut de Granollers arredossar-se sota la bandera de l'Agrupació Excursionista.

ITINERARIS RECOLLITS PER L'AGRUPACIÓ

IV

Granollers, La Roca, Turons de Céllecs, Can Boquet, Vilassar de Dalt, Premià de Mar**Cinc hores i mitja, sense parades**

Hom surt de Granollers per l'antiga fàbrica de gas cap a la part superior de l'estació en construcció de M. S. A. per un camí carreter que en direcció S. E. va cap a Cal Jardiner. Cent metres abans de la casa s'en troba un altre que, seguint vers l'Est, travessa la carena de la serra. Allí deixa dos camins de carro a la dreta i baixa cap a Can Llobet i Can Grau; es creua amb una carretera secundària i amb el torrent de Valldariolf, després d'haver deixat la masia de Cal Arenas un xic apartada, al costat esquerra. Va enfilant-se novament, i girant cap a S. E., arriba al cim de la serra per la vora d'un bosquet de pins que resta a la banda dreta. Es troben alguns camins carreters secundaris de tant en tant, però no són perdedors, car ja es veu tot seguit que van als camps del voltant. El nostre va baixant en la mateixa direcció S. E., per a després, en trobar un petit torrent, prendre orientació E. i passar quasi junt a la Casa Nova, que és ben aprop del Mogent. Travessa aleshores aquesta riera (hi ha una passera de baranes), i seguint el seu curs cap al Nord, a cosa d'uns 50 metres es pren un camí carreter que vers l'Est passa pel costat d'una barraca de bomba hidràulica i per darrera una casa, a la vora d'uns pins se surt a la carretera de Sant Adrià del Besòs, a La Roca, ben aprop d'aquest darrer poble, en el Kmtre. 25,800.

Aleshores cal seguir avall fins el Kmtre. 25,285, on hi ha un camí carreter a l'esquerra que s'enfila en direcció Est, i al cap d'uns 200 metres es troba amb un altre que transversalment es dirigeix al fons del torrent. El nostre, ara mig desdibuixat, va pujant entre les dues línies d'aigua, perpendicularment a la carena d'enfront, i passa per sobre els terraplens que servien de blanc en les pràctiques de tir a les forces de l'exèrcit. Gira ara cap a l'esquerra, i tot esdevenint menys fressat, per un fort pendent assoleix el collet que forma el turó. Quan és dalt, arriba a una mena de plana, on un corriol mig tapat va planejant, seguint damunt la línia sinuosa del torrent de Cal Argent, que a l'esquerra nostra baixa de la casa i ermita de Sant Bartomeu. A l'altra banda del xaragall, hom albira el camí que, pujant de La Roca, mena a l'ermitatge citat, els xiprers del qual mostren llur silueta retallada en l'horitzó. Seguint aquell corriol perdedor, al cap d'uns deu minuts es troba el camí carreter que ve de Santa Quitèria (Parroquial de Vilanova de La Roca); aleshores, apartant-se quelcom de

línia del torrent i dirigint-se amb fortes giragonces vers l'altra vessant, es passa per davant del Dolmen de Céllecs (1) que és entre mig d'un rocam, als 40 minuts de la carretera de La Roca. El camí retroba la vessant del torrent, i tot planejant segueix fins a passar damunt la Font de Sant Bartomeu, en la qual hi ha uns pollancre, i per la part obaga arriba a Sant Bartomeu en cosa d'uns 20 minuts.

Des d'aquesta capella, a la dreta del camí d'Orrius, n'hi ha un altre de carreter que es fica per la banda Oest de la muntanya, enfilant-se a mig turó; als

Dólmen de Can Boquet.
Conegut també per «Roques
d'en Toni»

Foto. Sirera
Arxiu C. Exta. Premià de Mar

cinc minuts es troba un corriol a l'esquerra, bastant amagat entre la brossa del bosc, el qual està assenyalat per una pedra dreta que la nostra Entitat hi posà. Seguint-lo, s'enfila ara per la vessant Est, tot zigzaguejant vers la banda oposada i entre mig de gran vegetació, que a voltes l'amaga completament, continua fins arribar a un coll entre dos turons. Aleshores cal prendre un corriol poc marcat, que és a l'esquerra i que s'enfila directament cap al Turó més alt de Céllecs, anomenat Turó Gros, a 534 mts. d'alçada, on hi arriba en cosa d'uns tres minuts i a mitja hora de Sant Bartomeu.

(1) Vegeu aquest mateix volum del BUTLLETÍ, núm. 6, pàg. 71, làmina 1.ª

Baixant del Turó pel mateix lloc, es reprèn l'antic camí, i als dos minuts hom veu un corriol a la dreta, que cal deixar; 50 metres més enllà n'hi ha un altre, a l'esquerra, que es deixa igualment (2) i prosseguint en direcció Sur va a parar a un collet que es veu enfront, en el qual hi ha, a l'esquerra, un petit camí que es deixa per continuar per la banda dreta vers el cim del Turó meridional, a 524 mts. d'alçària. En pocs moments s'hi és, i aleshores, seguint per la seva carena en direcció Sur, que poc a poc es converteix en S. E., per un corriol mig esborrat, fa cap a Can Tarascó, després d'haver passat per entre dos blocs enormes de pedra i uns pins que hi ha aprop. Aquesta masia té a tocar un torreó que havia servit per un molí de vent.

Ací hom troba el camí carreter que ve de Sant Bartomeu i prossegueix cap al S. E. tot planejant i giragonsejant a mig aire dels Turons, i deixant altres camins que a cop d'ull hom veu que són secundaris, passa per Can Camat Nou als vint minuts; a pocs metres d'aquesta casa, en una recolzada del camí, s'en troba un altre que mena cap a Cabrils i Vilassar de Baix, que no s'ha d'agafar. Va passant per sota Can Barnús, i per damunt de la font del mateix nom, i en pocs moments més pel costat de Can Laia; aleshores, en suaus inflexions, va seguint en direcció S. i als vuit minuts d'aquesta darrera masia, passa per un petit coll, internant-se pels vessants de la Maresma. Al cap de poc es troba una petita barraca d'obra a l'esquerra, i uns metres més avall, a la dreta, un camí carreter transversal, que a una distància de 50 metres té al seu costat el Dolmen de Can Boquet.

Deixant el Dolmen, cal retornar al mateix camí que seguíem, que vers el S. ens porta en 5 minuts al safareig i font de Can Boquet, i en poca cosa més s'arriba a la casa, que al davant té una era, magnífic mirador de la mar. Seguint la mateixa ruta, deixem el camí que pel S. mena a Sant Mateu, i el que per la dreta baixa pel costat del Vallès. Cal continuar pel camí-carretera que en mitja hora porta a Vilassar de Dalt. Des d'aquest poble hom es trasllada a Premià de Mar, per tres Kmts. de bona carretera, que poden fer-se amb l'auto de línia que combina amb els trens de M. S. A.

Remarques d'aquesta excursió

Canvis de camí.—A més de l'itinerari assenyalat, hom pot anar de Granollers a La Roca per la carretera de Granollers a Mataró, que deixa al bell mig del poble; hi ha autòmibus que fan aquest trajecte i que combinen amb els trens de M. S. A. a l'estació de la capital vallesana. Des de La Roca, hom va a Sant Bartomeu per un camí de carro que del cap d'avall del poble, al costat de la carretera de Sant Adrià, mena a Cal Argent; aquesta variant té

(2) Aquest corriol porta a baix a Can Cot, d'Orrius, al costat del camí que de Sant Bartomeu va cap a Can Tarascó. Va bé per a anar al poble esmentat,

l'avantatge de que la ruta és menys perdedora, però el trajecte no és tan pintoresc, i és quelcom més llarg; a més, hom no veu el Dolmen de Céllecs. Igualment, si no es vol pujar als turons de Céllecs, des de Sant Bartomeu es segueix el camí que vers el S., planejant a mitja muntanya, en poc més de mitja hora porta per Can Cot a Can Tarascó, on es retroba aquest itinerari. Per a baixar al poble d'Orrius situat en el fondal, hom troba un camí a l'esquerra que en bon pendent hi porta en poca estona. Si no interessa especialment, no cal baixar-hi, car després s'haurà de pujar novament.

Castell de La Roca.—Situat damunt d'un tossal que domina el poble, queden només algunes parets trencades d'aquest castell. Segons Carreres Candí (3) es troba ja citat en el segle X. A conseqüència d'algunes lluites quedà enderrocat en part en 1463, essent reconstruït en l'any 1465.

Turó Gros de Céllecs.—Al cim d'aquest turó hi ha restes ibèriques. Les excavacions efectuades per la nostra Entitat han permès determinar-ho. Hom frueix des d'aquesta altura d'un esplèndid panorama sobre el mar i part oriental de la ciutat de Barcelona; es contempla també magníficament el Vallès i muntanyes circumdants, dibuixant-se un horitzó molt extens.

Castell de Vilassar.—A Vilassar existeix aquest Castell, que té més aspecte de casa senyorial que de fortificació. Hi ha uns finestrals gòtics molt bells, i un de transició del romànic al gòtic que té un fort interès arqueològic.

Geologia del terreny.—En les parts muntanyoses de l'itinerari, el terreny té un origen antiquíssim, havent format part de les velles muntanyes hercinianes de la Costa; llurs formes suavitzades i arrodonides indiquen prou bé que l'acció dels elements erosius actua sobre elles des de temps molt remots. El granit descompost és el principal component seu; i es comprèn el caràcter que aquesta formació saulonenca imprimirà al paisatge.

Bibliografia

Llibre d'Ordinacions del Consell de la Vila de Granollers

Potser alguns puguin creure de monòtona lectura el "Llibre d'Ordinacions del Consell de la Vila de Granollers", pel natural amuntegament de disposicions dictades en la primera meitat del segle XV. Però, ben al revés, es fa molt agradable, no sols a l'home d'estudi, sinó també al curios, per les suggerències que evoca de la vida d'aquell temps, la qual es veu brollar sota de les ordres que donava el Consell de la Vila, en facetes innombrables.

(3) Vegeu la monografia «Lo Castell de La Roca del Vallès». Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, any 1892.

Aquest llibre II de la Biblioteca Granollerina, a càrrec de la Junta d'Estudis Històrics de Granollers, transcripció fidel de l'original, és un document de primera mà per a fer-se càrrec de la vida de nostra ciutat en el segle XV i per extensió del caràcter general de la civilització de la nostra terra en aquella època reculada.

Un pròleg del director de la Biblioteca Granollerina, senyor Alfred Canal i Comes, serveix d'orientació i preludi al contingut d'aquest volum. No cal pas insistir en l'eficàcia d'aquestes publicacions per la cultura catalana: el dia que a cada poble hagin estudiat bé la pròpia història, la Història de Catalunya estarà escrita. L. L.

Marcel Chevalier. "Geologia de Catalunya. Volum II. L'era Secundària".

L'obra de dotar Catalunya d'una Geografia adaptada als moderns mètodes i feta segons unes directrius racionals i científiques, va esdevenint per moments una bella realitat. Fa poc que ha vist la llum, dintre la "Geografia General de Catalunya, València i Balears", de l'Enciclopèdia Catalunya, el segon volum de la "Geologia de Catalunya", dedicat als temps secundaris. El nom del seu autor, Marcel Chevalier, és la més sòlida garantia de que l'obra reuneix aquelles qualitats científiques imprescindibles per a fer d'ella un treball ben estimable. L'ex-professor de Geografia a la Sorbona, és avui dia un dels geòlegs amb més autoritat per a tractar aquesta matèria; i els profunds estudis que d'ella n'ha fet a la nostra pàtria, l'acrediten com un dels més il·lustrats coneixedors de la terra catalana.

La lectura d'aquest volum, suara publicat, ho confirma absolutament. En ell hi és descrita la evolució dels terrenys catalans durant els temps mesozòics, estudiant detingudament la fauna i flora dels diferents períodes, amb les fàcies que presenten i les característiques mineralògiques dels terrenys secundaris, indicant-ne la seva extensió a Catalunya.

Remarquem la importància i interès dels capítols dedicats a descriure els rèptils i invertebrats, que tant desenrotllament assoliren durant aquesta era, i subratllem l'utilitat del "Glossari" que clou el llibre. En mig del text hi ha repartits profusament, dibuixos, croquis, esquemes i fotografies, que ajuden notablement la intel·ligència de les explicacions.

A aquesta obra, valuosa i excel·lent, devem formular-hi, però, una lleugera objecció. Ens ha sorprès observar que el "Resum", que ocupa les pàgines 251-257, és una repetició textual del paràgraf "Les terres i el mar a Catalunya durant el secundari", de les pàgines 25-31. El fet d'ésser l'un una còpia idèntica de l'altre, ens mena a creure en un lapsus de transposició, que és de doldre en un treball com aquest, en el qual l'autor confessa haver de limitar les explicacions per no arribar a una extensió considerable. J. M. P.

Secció d'atletisme

La nostra Secció segueix, ràpidament i sense destorbs, el camí que, en crear-la, li assenyalàrem. No podem pas negar la nostra joia en veure que, malgrat el poc temps que practiquem els entrenaments, s'han donat a conèixer, entre molts companys, unes potències físiques que fins ara romanien amagades i que tan bon punt les hem volgut posar en evidència han sorgit plètòriques de vitalitat; al mateix temps, cada dia és més gran l'entusiasme vers aquest esport ple de puresa, que a l'ensem que manté en cada atleta un esperit individualíssim, estimula entre tots els companys aquell agermanament noble i desinteressat, que fuig de tota ostentació supèrflua i petulant. No hi pot haver ni hi haurà mai en l'atletisme, un home que estigui en un pla de superioritat amb els demés; en tot cas, podran haver-hi atletes avantatjats als altres en les respectives condicions físiques.

Aquest aspecte de l'atletisme en la col·lectivitat, és una de les més belles facetes en que podem esguardar-lo. Així, els homes ja formats no amaguen els que han de substituir-los en la palestra, en les ensenyances prodigades, la tècnica i la habilitat necessàries per a adquirir aquella indispensable experiència esportiva que en segons quins casos un esperit d'egoisme o petulància podria dissimular.

I és per això que nosaltres, practicant l'atletisme, pensem educar-nos amb l'esport més genuí i eficaç.—I. LL.

El Trofeu Moloks

En aquesta competició per a debutants que ha de celebrar-se a l'Estadi de Montjuïc el proper dia 5 de març, i en el qual faran el seu *debut* alguns dels nostres companys, s'hi han inscrit ja prop d'un centenar d'atletes novells. No dubtem que els nostres participants, que són en Pere Llac, Salvador Aranda, Josep Dorsé, Josep Piera, Jaume Vernet i J. Llorens, sabran fer en aquesta prova un paper honorable, al mateix temps que posar en bon nom l'atletisme granollerí.

Primer Festival Atlètic

Per a les primeres festes d'abril, estem organitzant un festival per a establir les marques rècords locals i determinar les possibilitats de cada ú.

En aquesta prova, que per ésser de presentació a la palestra és esperada amb veritable entusiasme, els nostres companys demostraran llurs vàlua i aptituds.

Les proves, dictades pel nostre competent entrenador Antoni Agulló, són les següents:

Llançaments: pes, javalot i disc; salts: alçada, llargària i perxa; curses: 60 metres llisos, 300 id. id., 690 id. id.; 1000 id. id.

Canvi de camp

En vista de que el camp de pràctiques de l'Escola Municipal de Segona Ensenyança ens resultava ja insuficient, hem fet gestions prop dels dirigents del Granollers S. C. perquè aquesta entitat ens permeti utilitzar el seu camp d'esports per a entrenaments nostres. Per ambdues parts s'ha arribat a un acord, i gràcies a la bona disposició de tots, a l'hora de sortir aquest BUTLLETÍ estarem ja instal·lats en aquest nou estatge. Ara, ens cal donar les més expressives gràcies a l'Ajuntament i al Director de l'Escola Municipal de Segona Ensenyança, per les facilitats que ens han cedit en aquesta etapa preliminar de la nostra Secció.

Notes

■ S'ha organitzat definitivament, dintre l'Agrupació, una «Secció d'Infants», en la qual són admesos tots aquells que tinguin de set a catorze anys, d'ambdós sexes. El Consell Directiu ha editat unes fulles de propaganda de la nova Secció, que han estat repartides profusament per tota la ciutat.

Les tasques que realitzaran els nois seran dirigides pels socis Magí Gabarró, Josep Busquets i Josep Font de Falgàs; la direcció de la part femenina anirà també a càrrec de persones competents.

Es de creure que, comptant així amb una valuosa col·laboració dirigent, ben aviat hi seran apuntats socis forces infants que adquiriran així una educació i una salut corporal i espiritual ben eficients.

■ El nostre consoci i ex-president de l'Entitat, Joan Canal, acaba d'enllestir un valuós Album de fotografies d'aspectes inèdits de la ciutat. És un bell inventari gràfic de tot ço que de valor arqueològic ens resta dels temps passats; al costat d'aquests finestrals gòtics que adornen els nostres carrers i places, hi són recollides altres joies artístiques i arquitectòniques granollerines, seguides cada una d'una breu nota explicativa, de la qual n'han tingut cura uns socis de l'Agrupació. Un curt nombre d'exemplars serà posat segurament a la venda.

Ens plau felicitar l'amic Canal per la seva perseverància, que ha cristal·litzat merescudament en aquesta obra magnífica i admirable.

■ El dia 11 de febrer prop-passat morí la senyora Carme Guerris Mons, esposa del nostre volgut consoci, senyor Tomàs Balvey, de Cardedeu. Sentim vivament aquesta dolorosa pèrdua, i tot associant-nos a l'afflicció del nostre volgut amic, li desitgem aquella resignació necessària en tan penosos moments.

■ Durant aquesta temporada hivernenca han estat molts els socis que han efectuat excursions particulars per a practicar els esports de neu a les pistes pirenenques. En vista de l'afició despertada per aquestes sortides d'assaig, el Consell Directiu estudiarà la conveniència de l'adquisició de material adequat per a us dels socis en la pròxima temporada.

■ Han ingressat darrerament a la Biblioteca els llibres següents:

Adquirits.—«Notes històriques del Bisbat de Barcelona», Volums 3, 4, 5 i 6 i «Nota històrica de la Mare de Déu del Castell de Montcada», per Mn. Josep Mas.

«Sabadell, Monografia», per Agustí Rius i Borrell.

«Meteorologia general», per L. de Marchi.

«Llibre de ordinacions del Consell de la Vila de Granollers», Volum II de la Biblioteca Granollerina.

«Viatges. Volum VII. Egipte», per Alí Bey.

«Jocs d'Infants», per F. Maspons i Labrós.

Donatius.—De la fundació Concepció Rabell i Cibils: «Obra del Cançoner Popular de Catalunya, Materials». Volums I, II i III. Del senyor Josep Estrada, «Atlas de Mineralogia», per F. Pardillo. Del senyor Alfred Viure, «La novel·la històrica», per varis autors. Del senyor Josep M. Puchades, «Guia itinerària de les muntanyes de la regió del Montseny», per Artur Osona.

L'entitat agraeix aquests donatius, i recorda als socis la facultat que tenen de servir-se del servei préstec dels volums de la Biblioteca.

Notes meteorològiques locals

DESEMBRE 1932		GENER 1933				
Dia	PLUJA Mil·límetres	Dia	PLUJA mil·límetres	TEMPERATURA		
				Màxima	Mínima	Mitja
1	8'5	1	0'0	12'3	4'5	8'4
2	2'8	2	0'0	13'1	5'4	9'2
11	9'6	3	0'0	11'3	6'1	8'7
15	48'5	4	0'0	14'1	5'8	9'9
16	35'2	5	0'0	10'7	5'5	8'1
17	36'6	6	0'0	9'8	5	7'4
18	11'4	7	0'0	10'1	3'8	6'4
19	24'4	8	0'0	12'6	1'8	7'2
20	5'1	9	0'0	9'8	4'5	7'1
21	10'7	10	0'0	8'1	2'3	5'2
Total	192'8	11	0'0	7'3	0'8	4
		12	0'0	7'4	4'1	5'7
		13	6'6	5'7	-1'2	2'2
		14	0'0	5	-1'8	1'6
		15	0'0	6'1	-2'1	2
		16	0'0	5	0	2'5
		17	0'0	5'1	-2'1	1'5
		18	11'8	8'1	2'1	5'1
		19	0'0	7'4	1'9	4'6
		20	0'0	7'6	0'9	4'2
		21	0'0	8'1	0'3	4'2
		22	0'0	8'2	-3	2'5
		23	0'0	5'8	-3'3	1'2
		24	0'0	6	-3	1
		25	0'0	6'9	-4'2	1'3
		26	0'0	8'4	-2'8	2'8
		27	0'6	10	1'7	5'8
		28	0'8	11	6'5	8'7
		29	8'0	15'5	8'5	12
		30	0'0	15	6'5	10'7
		31	0'0	14'2	4'4	9'3
			27'8			

Màxima del mes: 15'5° el dia 29
Mínima > > 4'2° el dia 25

Temperatura mitja

Màxima: 12° el dia 29,
Mínima: 1° el dia 24

Oscil·lació termomètrica

Màxima: 11'2° el dia 26
Mínima: 3'3° el dia 12

Les dades pluviomètriques han estat facilitades pel Col·legi Municipal de Segona Ensenyança; les termomètriques han estat registrades per la Secció d'Estudi de l'Agrupació.

Programa

dels actes organitzats per l'Agrupació per als mesos de Març i Abril

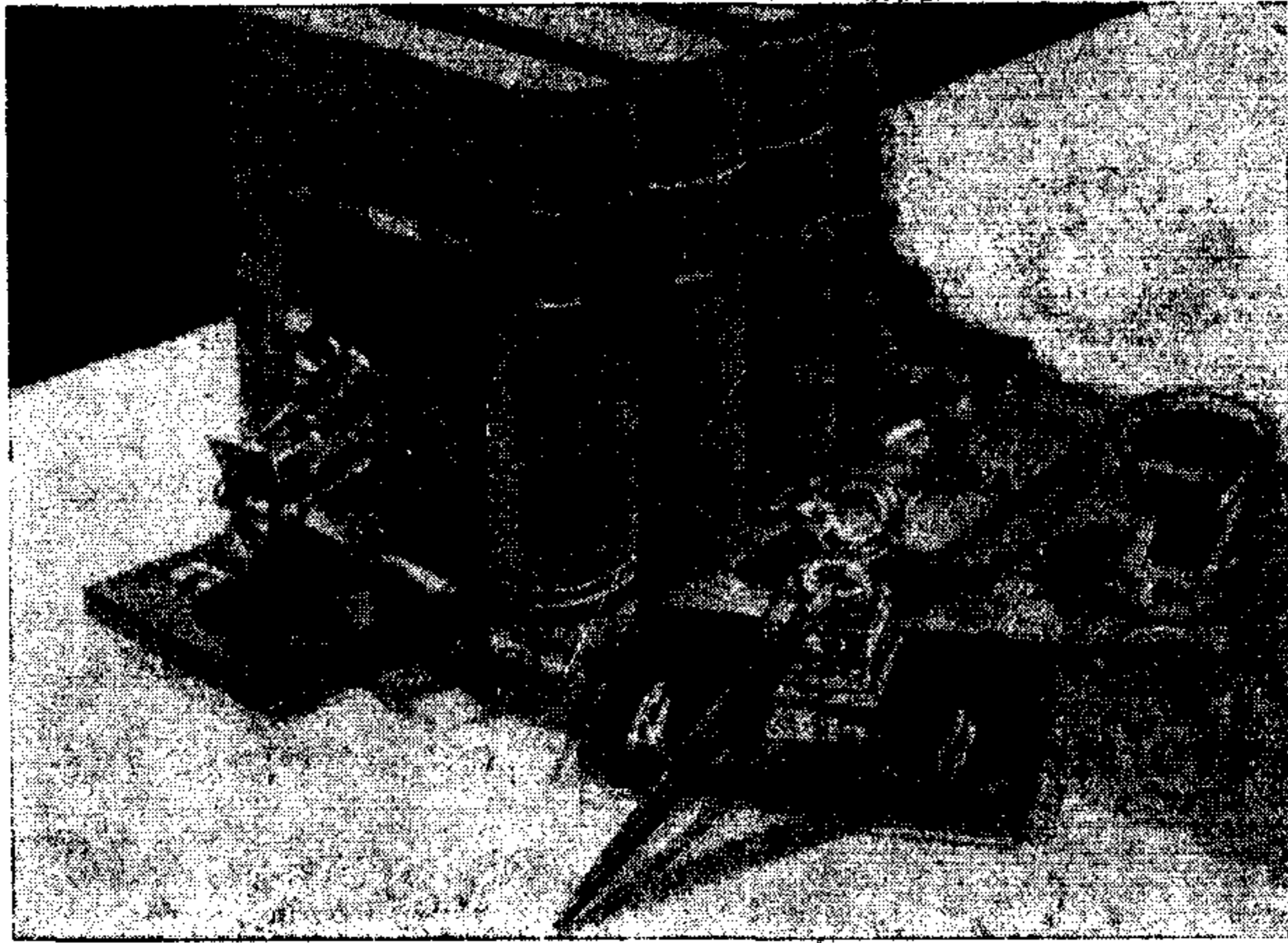
- Dia 5.** — Varis atletes de la Secció d'Atletisme portaran la representació de l'entitat en el «Trofeu Molock's» que es celebrarà al matí a l'Estadi de Montjuïc. Els qui vulguin acompanyar-los, poden sortir a les vuit per l'Estació de França.
- Dia 11.** — **Reunió general** ordinària per a tractar l'ordre del dia següent: Elecció de President, Tresorer i Vocal primer. A les 9'30 del vespre.
- Secció d'Atletisme.** — Es reunirà a les 9 per a elegir la seva junta definitiva. A l'estatge social.
- Dia 12.** — **Matinal**, junt amb la Secció d'Estudi, a la Torre de Marata i Corró d'Amunt. Reunió, a les 6'30, a la plaça del Bestiar. Cap de colla, S. Llobet. Vocals, J. Vinyes i A. Vilardebò.
- Secció d'Infants.** — Excursió a Canovelles i a la Font d'En Fangues. Cap de colla, M. Gabarró. Vocals, J. Font i Rosa Robert. Reunió, a les dues de la tarda, a la plaça de les Olles.
- Dia 19.** — **Excursió**, junt amb la Secció d'Estudi, a Llissà d'Amunt, Sant Val·leria, Castell de Montbui, Can Brustenga i Granollers. Cap de colla, A. Cumella. Vocals, J. Llacuna i A. Caballeria. Reunió, a les 6'30, a la plaça de l'Església.
- Dia 26.** — **Excursió**, junt amb la Secció Feminal, a Cànoves, Roc Fiter, Sant Salvador, Torrent de Vallfornés. Cap de colla, S. Llobet. Vocals, J. Riera i M. Gabarró. Sortida, a les 6,30, per l'estació de França. Pressupost, 1'90 ptes.

ABRIL

- Dia 1.** — **Conferència** a càrrec del Doctor Jaume Torrents, sobre el tema: «Educació Física i Esports. Conveniència d'ella. Control mèdic». A les nou del vespre, en nostre estatge.
- Dia 2.** — **Excursió** a Aiguafreda, Valldeneu, Sots Ferèstecs i Figaró. Cap de colla, J. Rodons. Vocals A. Cumella i J. Font. Pressupost, 2 pessetes. Sortida, a les 2 tarda, per l'estació del Nord.
- Dia 5.** — **Festival** per a establir les marques-rècord de la Secció d'Atletisme. Al camp d'Esports del Granollers S. C. L'hora s'avisarà oportunament.
- Dia 9** — **Excursió** a Sant Celoni, Coll Vilardell, Montnegre i Gualba. Cap de colla, J. Riera. Vocals, Ll. Fort i J. Llac. Pressupost, 3'50 pessetes. Sortida, a les 6'30, estació de França.
- Secció d'Infants. Excursió** a La Roca, Font de can Borrell, visita al Castell i font de can Planes. Sortida, a les 7'30, plaça del Bestiar. Cap de colla, J. Font. Vocals, Rosa Robert i M. Gabarró.
- Festes de Pàsqua.** Hi ha en projecte unes excursions al Montseny i al Pirineu. Per detalls, a J. Riera i A. Caballeria.
- Dia 23.** — **Excursió** a Cardedeu, El Fou i Vilamajor. Cap de colla, J. Busquets. Vocals, A. Viure i A. Cumella. Pressupost, 1'30 pessetes. Sortida, a les 6,30, estació de França.
- Dia 30.** — **Excursió**, junt amb la Secció Feminal, a Aiguafreda, La Mora, El Brull i Balenyà. Cap de colla, S. Llobet. Vocals, J. Vallverdú i C. Llobet. Pressupost, 3'50 pessetes. Sortida, a les 7'30, per l'estació del Nord.

TALLER D'ENQUADERNACIONS

OBJECTES D'ESCRITORI, DIBUIX I PINTURA

*Llibreria
Figurins
Papereria*

**J o a n
C a r b ó
G r a n o l l e r s**

S. Roc, 15
Clavé, 44

Fàbrica de Eleixius

de les millors marques

La Porxada

La Pubilla del Vallès

La Competidora

DELFI SIRVENT

PRIM, 99 : GRANOLLERS

Construcció i Venda

de

Mobles

Especialitat en els treballs d'encàrrec

DORMITORI compost de llit, armari amb dues llunes, 2 tauletes de nit i 2 cadires tapissades

Pessetes 430

DORMITORI compost de llit, calaixera, 2 tauletes de nit i 2 cadires

Pessetes 265

MENJADOR compost de bufet, taula i 6 cadires

Pessetes 215

Visitar aquesta casa és comprar

Jaume Blanxart

Taller i Despatx

Carrer Ricoma, 95 i Plaça dels Cabrits, 6

Granollers

Apotecaria i Drogueria
de
Josep Marimón i Garriga

Anàlisis Específics Nacionals i Estrangers

Clinics Dipòsit de sèrums i vacunes de les cases Ybis,
de Madrid i Meister Lucius, d'Alemanya

de tota mena Drogues i Colors de totes marques

Doctor Robert, 12 i 12 bis
Telèfon 30

Granollers

Banco Vitalicio de España

Assegurances de Vida

Assegurances per Dots

Rendes Vitalícies, &., &.

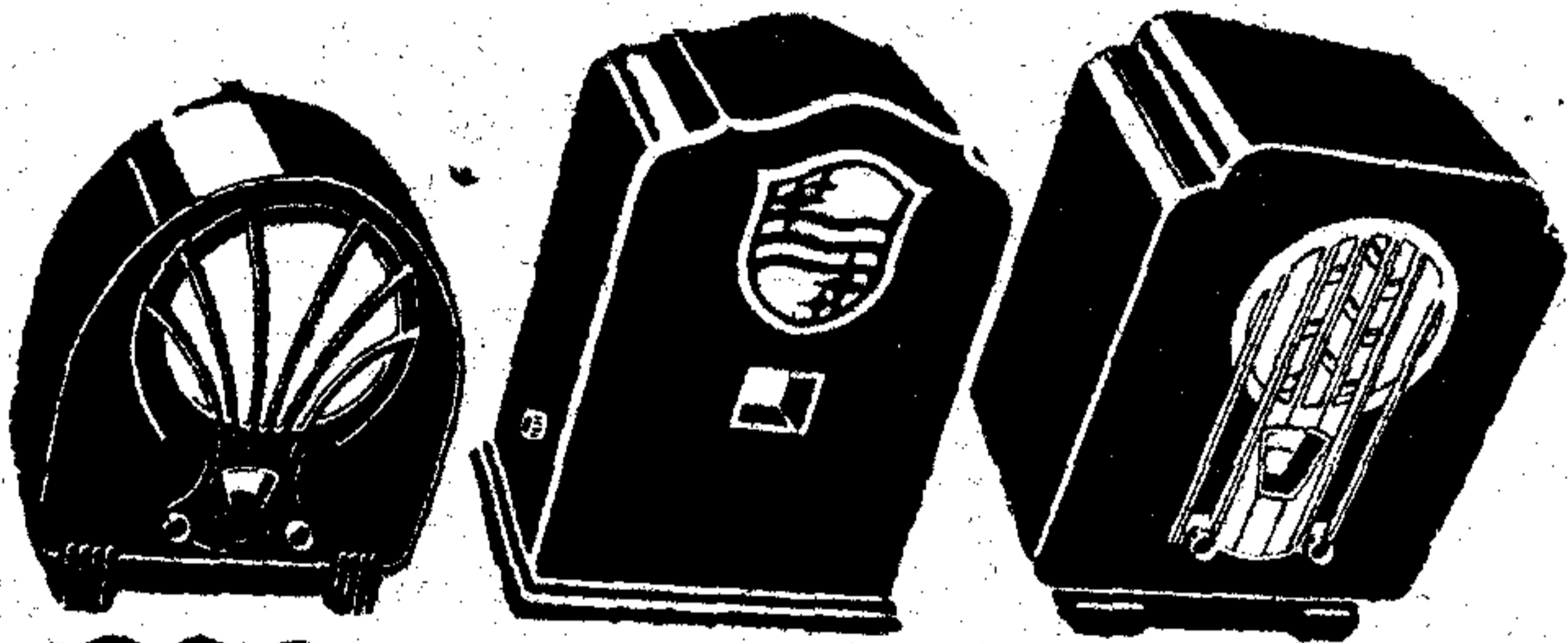
Delegat en aquest Partit: Don Magí Anglés Vilella

Plaça d'Angel Guimerà, 6 : Granollers

Ja heu escoltat els aparells

Philips Radio

que han sortit enguany? No?...

830

730

630

Doncs passeu per la Casa
FONT i us convencereu
que no n'hi ha cap d'altre
que pugui superar-los

Carrer de Prim, 78

Granollers